

Bijlage 3. Behandeling van de adviezen en opmerkingen bij het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument van het Station Kortrijk in Kortrijk

Provincie: West-Vlaanderen

Gemeente: Kortrijk, 1ste afdeling, sectie E

Objectnummer: 4.01/34022/108.1

-

Dossiernummer: 4.001/34022/1293.1

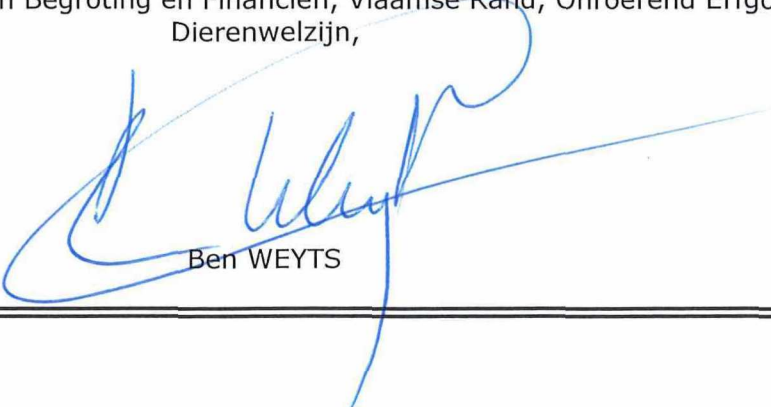
Omschrijving:

Station Kortrijk, Stationsplein 7-8

Mij bekend om gevoegd te worden bij het besluit van heden:

Brussel, **03 -09- 2026**

De Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en
Dierenwelzijn,

Ben WEYTS

1. Adviezen en opmerkingen uitgebracht voorafgaand aan de voorlopige bescherming

1.1. Adviezen uitgebracht door de departementen en agentschappen van de beleidsdomeinen Omgeving, MOW en LV

1.1.1. Beleidsdomein Omgeving

Het advies werd gevraagd op 7 april 2026.

Het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) liet op 10 april 2026 weten in dit dossier geen natuurwaarden te zien waarover ze advies kunnen geven. Aangezien er geen advies werd uitgebracht is het advies gunstig in uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet.

Het departement noch de overige agentschappen brachten een advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

1.1.2. Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken

Het advies werd gevraagd op 7 april 2026.

De Vlaamse Waterweg nv Afdeling Regio West liet op 7 mei 2026 weten dat er geen opmerkingen zijn met betrekking tot dit dossier. Het advies is dus gunstig.

Het Agentschap Wegen en Verkeer liet op 11 mei 2026 weten dat er geen opmerkingen zijn met betrekking tot dit dossier. Het advies is dus gunstig.

Het departement noch de overige agentschappen brachten een advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

1.1.3. Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Het advies werd gevraagd op 7 april 2026.

Het departement noch de agentschappen brachten een advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

1.2. Advies uitgebracht door de betrokken gemeente Kortrijk

Het advies werd gevraagd op 7 april 2026.

Gemeente Kortrijk

Het college van Burgemeester en Schepenen bracht op 19 mei 2026 een gunstig advies uit over deze bescherming. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier of het ministerieel besluit.

1.3. Advies uitgebracht door de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE)

Het advies werd gevraagd op 7 april 2026.

De VCOE bracht op 22 mei 2026 een voorwaardelijk gunstig advies uit over de bescherming van het onroerend goed. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Behandeling van het advies:

De commissie vraagt te verduidelijken in hoeverre het Vlaamse spoorerfgoed systematisch zal worden geevalueerd volgens het recent gewijzigde 'waarderingskader'. (Zoals eerder benadrukt, zijn de stationsgebouwen van na WOII (en in minder mate ook stations uit het Interbellum) vandaag ondervertegenwoordigd in het beschermde bestand. Dit in tegenstelling tot andere regio's en landen. Nochtans heeft het spoorerfgoed in Vlaanderen een bijzonder groot potentieel. Dit vraagt dan ook een gericht waarderings- en beschermingsbeleid).

Antwoord: Een systematische evaluatie van het Vlaamse spoorerfgoed, in het bijzonder uit de naoorlogse periode, overstijgt ruimschoots het beschermingsonderzoek in het kader van een ad hoc-aanvraag en is momenteel niet voorzien tijdens deze beleidsperiode.

De commissie vraagt een ruimere afbakening van de bescherming te onderzoeken. Minstens dient een overgangszone met gerichte voorschriften te worden vastgelegd in functie van de contextwaarde van het station (zodat de contextwaarde van het station en nog betekenisvolle erfgoedelementen, zoals representatieve perroninfrastructuur en de eenmansbunker, zo veel als mogelijk worden gewaardeerd. De commissie benadrukt dat een bescherming (met eventuele overgangszone) ook niet zou uitsluiten dat perrons kunnen worden heraangelegd, mits voldoende afgestemd op de erfgoedwaarden).

Antwoord: Op basis van de erfgoedwaarden en erfgoedcriteria blijkt de omgeving van het stationsgebouw geen noodzakelijke en betekenisvolle aanvulling van het beschermde bestand. Bovendien zou een bescherming van de perrons en de stationswijk concrete plannen doorkruisen voor de heraanleg ervan (zoals de vernieuwing van de wisselcomplex kant Gent en het sporentracé begin 2027), wat niet zou getuigen van goed beleid.

De commissie vraagt de selectieve bescherming van het interieur verder te onderbouwen. De commissie vraagt te verduidelijken waarom van het interieur enkel de stationshal met loketten en wachtruimte en de grote traphal beschermingswaardig worden geacht. De commissie vraagt in het dossier ook te expliciteren waarom het interieur van het seinhuis niet mee wordt beschermd terwijl het de inrichting met instrumentarium bewaart.

Antwoord: Op basis van de erfgoedwaarden en erfgoedcriteria (en in het bijzonder de herkenbaarheid) blijken enkel de stationshal met loketten en wachtruimte, en de grote traphal een noodzakelijke en betekenisvolle aanvulling van het beschermde bestand. Bovendien doorkruist een bescherming van het instrumentarium van het seinhuis mogelijk de geplande herbestemming van deze ruimte, wat niet zou getuigen van goed beleid.

De commissie vraagt de motivering van de historische waarde te nuanceren. De commissie erkent ook de verwijzing naar het 'Station Kortrijk' als één van de oudste onderdelen van het Belgische spoorwegennetwerk, maar vraagt de motivering van de historische waarde op dat vlak nog te nuanceren aangezien het stationsgebouw zelf uit de jaren 1950 dateert.

Antwoord: De nuancering wordt op basis van dit advies doorgevoerd. De zin *"Het Station Kortrijk is één van de oudste onderdelen van het spoorwegennetwerk in België (sinds 1839) en heeft ook als onderdeel van de allereerste internationale treinverbinding in Europa (Brussel – Parijs) een belangrijke historische betekenis."* wordt vervangen door de zin *"De locatie van het Station Kortrijk heeft als één van de oudste onderdelen van het spoorwegennetwerk in België (sinds 1839) en ook als onderdeel van de allereerste internationale treinverbinding in Europa (Brussel – Parijs) een belangrijke historische betekenis."*

De commissie vraagt beheersdoelstelling 3° te schrappen of te herformuleren. De commissie heeft voorbehoud bij beheersdoelstelling 3° inzake toelating voor de inkorting van de betonnen luifel aan de perronzijde. Dit lijkt een voorafname van een eventuele toelatings- of vergunningsaanvraag en het is onduidelijk hoe dergelijke 'beheersdoelstelling' zich verhoudt tot de toelatingsplicht uit art. 6.4.4. van het Onroerendergoeddecreet. Bovendien maakt de luifel met zijn typische cassettestructuur inherent deel uit van de stationsarchitectuur. De commissie acht de mogelijkheid van een inkorting van deze luifel dan ook steeds omzichtig af te wegen op basis van aangetoonde noodzaak en oordeelkundige uitvoeringswijze. De generieke omschrijving in beheersdoelstelling 3° biedt op dat vlak geen enkele houvast. De commissie vraagt deze beheersdoelstelling 3° te schrappen of te herformuleren.

Antwoord: Beheersdoelstelling 3° wordt op basis van dit advies, gewijzigd van *"In functie van de toekomstige werking van de spoorwegen is het toegelaten om de sterk overkragende betonnen luifel aan de perronzijde in te korten in de diepte;"* naar: *"In functie van de toekomstige werking van de spoorwegen is het mogelijk om de sterk overkragende betonnen luifel aan de perronzijde in te korten in de diepte. Aangezien deze luifel met zijn typische cassettestructuur inherent deel uitmaakt van de stationsarchitectuur, is deze inkorting af te wegen op basis van aangetoonde noodzaak en oordeelkundige uitvoeringswijze;"*.

De commissie vraagt de beheersdoelstellingen op enkele punten aan te vullen. Beheersdoelstelling 2° voorziet o.a. de verwijdering van storende toevoegingen aan het exterieur van het stationsgebouw. De commissie vraagt de bijhorende opsomming van te verwijderen toevoegingen te vervolledigen met de aluminium lamellenluifel aan het seinhuis, tenzij dit een oorspronkelijk element betreft. De commissie vraagt in deze beheersdoelstelling ook uitdrukkelijk te verwijzen naar het bas-relief.

Antwoord: De opsomming van storende toevoegingen in beheersdoelstelling 2° is niet limitatief omdat deze wordt voorafgegaan *"zoals"*. Bovendien is op basis van het huidige onderzoek niet met zekerheid vast te stellen dat de aluminium lamellenluifel aan het seinhuis een latere toevoeging is (zie bijlage 6.1., foto 10). Omwille van die onzekerheid wordt de aluminium lamellenluifel niet vermeld in deze opsomming, en evenmin in de beschrijving van de erfgoedelementen (artikel 2 van het beschermingsbesluit). Het bas-relief wordt op basis van dit advies wel toegevoegd aan de lijst van te behouden en te herstellen erfgoedelementen en -kenmerken in beheersdoelstelling 2°.

De commissie vraagt de beheersdoelstellingen op enkele punten aan te vullen. Met betrekking tot beheersdoelstelling 4° dient evenwel nog verduidelijkt te worden of het uurwerk al dan niet reeds gerestaureerd is, en vraagt de commissie om uitdrukkelijk te verwijzen naar het figuratieve tegeltableau.

Antwoord: In 2025 werden zowel het gangwerk als de wijzers van het uurwerk vernieuwd. Aan beheersdoelstelling 4° wordt het behoud van het werkend uurwerk en van het figuratieve tegeltableau toegevoegd.

Wat beheersdoelstelling 5° betreft, is het herstel van de oorspronkelijke kleurstelling volgens de commissie sterk aangewezen. De commissie vraagt deze beheersdoelstelling dan ook dwingend te formuleren.

Antwoord: Het hernemen van erfgoedelementen die op moment van bescherming niet meer aanwezig zijn, kan enkel als wenselijkheid geformuleerd worden.

In het geval geopteerd wordt voor een ruimere beschermingsafbakening, dan wel een overgangszone, vraagt de commissie om de beheersvisie te vervolledigen. Zo acht de commissie het aangewezen te streven naar een kwalitatieve inrichting van het stationsplein.

Antwoord: Er wordt niet geopteerd voor een ruimere beschermingsafbakening.

Conclusie: Het advies heeft invloed op het ministerieel besluit.

Het ministerieel besluit werd als volgt aangepast:

- Bij de motivering werd onder de historische waarde de zin *"Het Station Kortrijk is één van de oudste onderdelen van het spoorwegennetwerk in België (sinds 1839) en heeft ook als onderdeel van de allereerste internationale treinverbinding in Europa (Brussel – Parijs) een belangrijke historische betekenis."* vervangen door de zin *"De locatie van het Station Kortrijk heeft als één van de oudste onderdelen van het spoorwegennetwerk in België (sinds 1839) en ook als onderdeel van de allereerste internationale treinverbinding in Europa (Brussel – Parijs) een belangrijke historische betekenis."*
- In beheersdoelstelling 2° werd het bas-relief toegevoegd aan de lijst van te behouden en te herstellen erfgoedelementen en -kenmerken.
- Beheersdoelstelling 3° werd gewijzigd van *"In functie van de toekomstige werking van de spoorwegen is het toegelaten om de sterk overkragende betonnen luifel aan de perronzijde in te korten in de diepte;"* naar: *"In functie van de toekomstige werking van de spoorwegen is het mogelijk om de sterk overkragende betonnen luifel aan de perronzijde in te korten in de diepte. Aangezien deze luifel met zijn typische cassettestructuur inherent deel uitmaakt van de stationsarchitectuur, is deze inkorting af te wegen op basis van aangetoonde noodzaak en oordeelkundige uitvoeringswijze;"*.
- Aan beheersdoelstelling 4° werd het behoud van het werkend uurwerk en van het figuratieve tegeltableau toegevoegd.

Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier.

1.4. Opmerkingen van de zakelijkrechthouders

De opmerkingen werden gevraagd op 7 april 2026.

Eén van de zakelijkrechthouders gaf op 11 mei 2026 een opmerking over de bescherming van het onroerend goed. De opmerkingen maken integraal deel uit van het beschermingsdossier. Omwille van privacy-redenen zijn de opmerkingen van de zakelijkrechthouder(s) anoniem opgenomen in dit document. Het beschermingsdossier bevat een overzicht van de opmerkingen en de gegevens van de zakelijkrechthouders.

Behandeling van de opmerking

1.4.1. Opmerking 1

De zakelijkrechthouder merkt op dat foto 32 in bijlage 6.1. van het inhoudelijk dossier een grondplan toont van de eerste verdieping, en niet van de begane grond, zoals aangegeven in het onderschrift.

Antwoord: Deze opmerking is terecht. Het onderschrift wordt aangepast.

Conclusie: de opmerking heeft invloed op het inhoudelijk dossier. Het inhoudelijk dossier werd als volgt aangepast:

- In bijlage 6.1. werd in het onderschrift van foto 32 "begane grond" vervangen door "eerste verdieping".

De opmerking heeft geen invloed op het ministerieel besluit.

1.5. Conclusie voorafgaand aan de voorlopige bescherming

De uitgebrachte adviezen en de opmerking van de zakelijkrechthouders hebben invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

Het inhoudelijk dossier werd als volgt aangepast:

- In bijlage 6.1. werd in het onderschrift van foto 32 "begane grond" vervangen door "eerste verdieping".

Het ministerieel besluit werd als volgt aangepast:

- Bij de motivering werd onder de historische waarde de zin "*Het Station Kortrijk is één van de oudste onderdelen van het spoorwegennetwerk in België (sinds 1839) en heeft ook als onderdeel van de allereerste internationale treinverbinding in Europa (Brussel – Parijs) een belangrijke historische betekenis.*" vervangen door de zin "*De locatie van het Station Kortrijk heeft als één van de oudste onderdelen van het spoorwegennetwerk in België (sinds 1839) en ook als onderdeel van de allereerste internationale treinverbinding in Europa (Brussel – Parijs) een belangrijke historische betekenis.*"
- In beheersdoelstelling 2° werd het bas-relief toegevoegd aan de lijst van te behouden en te herstellen erfgoedelementen en -kenmerken.
- Beheersdoelstelling 3° werd gewijzigd van "*In functie van de toekomstige werking van de spoorwegen is het toegelaten om de sterk overkragende betonnen luifel aan de perronzijde in te korten in de diepte;*" naar: "*In functie van de toekomstige werking van de spoorwegen is het mogelijk om de sterk overkragende betonnen luifel aan de perronzijde in te korten in de diepte. Aangezien deze luifel met zijn typische cassettestructuur inherent deel uitmaakt van de stationsarchitectuur, is deze inkorting af te wegen op basis van aangetoonde noodzaak en oordeelkundige uitvoeringswijze;*".
- Aan beheersdoelstelling 4° werd het behoud van het werkend uurwerk en van het figuratieve tegeltableau toegevoegd.